

Näytesivu

Kiven seitsemän veljestä olivat saaneet äidiltään kristillisen kasvatuksen. He muistelivat kunnioittavasti sitä, kuinka äiti ”rukoili polvillansa illoin ja aamuin” ja opetti pojillensakin rukouksia ja käski poikiakin siunaamaan ruokansa ja itsensä. Hän opetti myös Jumalan käskyjä ja selitti, mitä on synti. Näistä veljekset keskustelivat usein keskenään, toisiaan ojentaenkin. Varsinkin Juhani synti tuntui olevan asia, jota hän mielellään vähätteli:

Juhani: Noita entisiä hurjapäisyyksiämme on enemmän pidettävä nuoruuden hulluutena kuin synteinä. - - Ei käy kuntoon aina ja joka paikassa hiuskarvan tarkkuudella vertoa omia töitämme ja pieniä tuommoisia kanalja-vikkelyyksiämme Jumalan sanan ja käskyjen rinnalla, vaan on parasta pysyä siinä keskivälissä.

Simeoni: Suuri Jumala! noinhan saatana ihmistä korvaan kuiskuttelee.

Aapo: Juhani lausui muutaman sanan, joita ihmeellä ja närkästyksellä kuuntelin. Veli, niinkö opettaa meitä Jumalan käskyt? Niinkö opetti meitä äitimme? Ei suinkaan! - - Mitä sinä leksottelet pienemmistä synneistä, mitä keskivälistä?

Tuomas: Mitä venaillet ja koukistelet, poika? Tiedä, että oppi, jonka ilmoitit, on pahan hengen oppia.

Veljesten äiti oli ilmeisesti oppinut käskyt ja muut pojilleen jakamansa kristinopin tiedot kirkollisen kansanopetuksen parissa. Lukutaidotonkin ihminen saattoi kunnan kristittynä osata ulkomuistista pitkiä katekismuksen kappaleita, rukouksia, virsiä ja Raamatun lauseita. Kirkko pyrki opettamaan niitä kansalle, jotta se ymmärtäisi, mitä kristilliseen sanomaan ja elämään kuului.

Opetus tapahtui ensi sijaisesti jumalanpalveluksissa ja niiden yhteydessä pidetyissä katekismus-saarnoissa, joihin liittyi myös kuulustelu. Lutherin Vähä katekismus käytiin läpi kerran vuodessa 7 - 14 saarnan avulla. Jokaisen oli sakon uhalla käytävä vähintään joka kolmas sunnuntai kirkossa ja osallistuttava kuulusteluihin. Ehtoolliselle tulijan vaatimukseen kuului osata kuusi pääkappaletta katekismuksesta, aamu-, ilta- ja ruokarukoukset sekä synnintunnustus. Nämä Rothovius asetti myös kummioikeuksien ja avioliiton ehdoiksi, koska vanhempien ja kummien piti opettaa nämä asiat lapsille. Tämän lapsille annettavan alkuopetuksen tehtävänä oli lasten valmistaminen heidän ensiripilleen.